cermat

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5

C5PDD24C0T04

DIDAKTICKÝ TEST

Jméno a příjmení

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Základní informace k zadání zkoušky

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu **je uveden na záznamovém archu**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neudělují záporné body**.
- **Odpovědi pište do záznamového archu.** Při zápisu použijte **modře nebo černě** píšící propisovací tužku, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**. Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- **Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.**

Pokyny k úlohám s nabídkou odpovědí

- U všech úloh/podúloh **je právě jedna odpověď správná**.
- Odpověď na úlohu/podúlohu zřetelně zakřížkujte v záznamovém archu podle obrázku.

	A	B	C	D
4	☐	☐	☒	☐

- Pokud budete chtít svou odpověď opravit, pečlivě zabarvěte původně zakřížkovaný čtvereček a zakřížkujte nový čtvereček.

	A	B	C	D
4	☒	☐	■	☐

- Jakýkoliv jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

Pokyny k úlohám bez nabídky odpovědí

- Odpověď **zapište čitelně** do vyznačeného bílého pole. Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice. Při psaní rozlišujte **velká a malá písmena**.

12

- Pokud budete chtít tuto odpověď opravit, původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole.
- Za chybu se považuje jak jakákoli nesprávná, tak chybějící správná dílčí odpověď. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

Předmětem autorských práv Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–3

Kam zmizela nám princezna,
kam utekla, kam schovala se,
ve které zemi pávy pase,
kdo do té země cestu zná?

Je daleko a je až kdesi
za sedmi řekami a lesy,
tak daleko a ještě dál.

V té zemi za železnou mřeží,
ve vysoké až k nebi věži
princeznu černokněžník střeží.

Být princem, nic bych neváhal,
jal bych se přes **ty** řeky brodit,
princeznu šel bych vysvobodit,
černému muži bych ji vzal.

Tomu, co za železnou mřeží,
ve vysoké až k nebi věži
princeznu hlídá, přísně střeží.

A jestli vrátíme se zpátky,
s princeznou budem pásti pávy
na našem dvorku, ne až kdesi
za sedmi řekami a lesy,
tam za horou, ba ještě dál.

(*J. Skácel, Pohádka o princezně a pávech, upraveno*)

1 bod

1 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A) Ten, kdo v textu promlouvá, zjistil, že černokněžníkovi pomáhá s hlídáním princezny černý muž.

B) Ten, kdo v textu promlouvá, uvádí, že pokud by byl princem, vydal by se bez váhání vysvobodit princeznu.

C) Ten, kdo v textu promlouvá, si přeje pást s princeznou pávy v zemi, do níž se z jeho domova jde přes sedm řek a lesů.

D) Ten, kdo v textu promlouvá, chtěl najít někoho, kdo zná cestu do země za sedmi řekami a lesy a pomůže mu vysvobodit princeznu.

1 bod

2 Které z následujících tvrzení o výchozím textu je pravdivé?

A) V tomto textu jsou podtrženy tři osmislabičné verše.

B) V tomto textu jsou podtrženy tři devítislabičné verše.

C) V tomto textu jsou podtrženy tři verše, z nichž celkem dva jsou osmislabičné.

D) V tomto textu jsou podtrženy tři verše, z nichž celkem dva jsou devítislabičné.

1 bod

3 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Tvar *ty* je ve výchozím textu vyznačen tučně.)

A) Tvar *ty* je spisovný jak ve výchozím textu, tak ve větě *Ty jeho sluhové se ho bojí*.

B) Tvar *ty* je nespisovný jak ve výchozím textu, tak ve větě *Ty jeho sluhové se ho bojí*.

C) Tvar *ty* je ve výchozím textu nespisovný, ale ve větě *Ty jeho sluhové se ho bojí* je spisovný.

D) Tvar *ty* je ve výchozím textu spisovný, ale ve větě *Ty jeho sluhové se ho bojí* je nespisovný.

max. 2 body

4 Vypište z každé z následujících vět (4.1 a 4.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

4.1 Klid a pohoda u oběda se kvůli nečekaným hostům rázem změnily v chaos a zmatek.

4.2 Na rozdíl od něj by má sestra s řešením této složité situace Tomášovi určitě pomohla.

---

max. 2 body

5 Rozhodněte o každém z následujících větných celků, zda je zapsán pravopisně správně (A), nebo ne (N).

		A	N
5.1	Hlemýždi vypouštěli lepkavý sliz, který ulpýval na kůži.	☐	☐
5.2	Účast na zítřejší schůzi samozřejmě pro nikoho není povinná.	☐	☐
5.3	V polovině zápasu malí fotbalisté omilem rozbili okno v přízemí.	☐	☐
5.4	Při lyžařském výcviku učitelé často řešily úrazy neopatrných žáků.	☐	☐

---

max. 3 body

6 Přiřaďte k jednotlivým větám (6.1–6.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

6.1 Během příštího víkendu přijedou na návštěvu naši dobří přátelé. _____

6.2 Pod skalním převisem našli švédští vědci malby pocházející z pravěku. _____

6.3 Tito slavní kuchaři představí ve svém pořadu tradiční paštiku z husích jater. _____

A) V této větě jsou celkem dvě přídavná jména, obě jsou měkká.

B) V této větě jsou celkem dvě přídavná jména, pouze to první je měkké.

C) V této větě jsou celkem dvě přídavná jména, pouze to druhé je měkké.

D) V této větě jsou celkem tři přídavná jména, první a třetí jsou měkké.

E) V této větě jsou celkem tři přídavná jména, druhé a třetí jsou měkké.

---

max. 2 body

7

7.1 Při čekání na vlak telefonoval.

Podtržený úsek upravte tak, aby z věty jednoduché vzniklo spisovné a pravopisně i gramaticky správné souvětí obsahující celkem dvě věty. Význam původní věty jednoduché musí zůstat zachován.

7.2 Zahlédli ji, jak odchází z jeho bytu.

Podtržený úsek upravte tak, aby ze souvětí vznikla spisovná a pravopisně i gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

(Nově vzniklé větné celky musí obsahovat všechny původní informace a nesmí obsahovat žádné informace navíc, např. že jde o *dlouhé* čekání.)

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 8–12

TEXT 1

Pralesničky jsou malé žáby žijící v tropických pralesích Střední a Jižní Ameriky. Obvykle je najdeme v podrostu 1–2 metry nad zemí. Známých je asi 170 druhů pralesniček: většina z nich měří zhruba 2 centimetry, jen několik druhů dorůstá délky 6 centimetrů.

Tito obojživelníci umí **přitáhnout** pozornost svým vzhledem. Mezi jednotlivými druhy sice existují **značné** rozdíly (některé žabky jsou citronově žluté, jiné **křiklavě** červené, další zase zářivě modré), jejich společným znakem je ale velká intenzita barev. Dechberoucí zbarvení má ovšem funkci varovnou, nikoli okrasnou. Jde o signál určený predátorům: nejez mě, jsem jedovatá. Ze své překrásné kůže totiž žabky snadno **vyloučí** prudký jed.

Pralesničkám se často říká šípové žáby. Je to kvůli tomu, že američtí indiáni jejich jedem natírali šípy nebo hroty šipek do foukačky a pak otrávené střely používali při lovu. Některé indiánské kmeny v Amazonii zase pomocí jedu pralesničky barvířské přebarvovaly ptákům peří, které původně mělo zelenou barvu. Když indiáni potřeli zředěným jedem místa po vytrhaných perech, narostlo ptákům peří žluté či oranžové. Z různobarevných per si pak vyráběli čelenky.

Svůj jed pralesničky získávají zejména z potravy, např. z mravenců či termitů, kteří se živí jedovatými rostlinami. Zvláštní jídelníček žabkám nijak neublíží. Získaný jed umějí využít tak, aby jim POSKYTOVAL OCHRANU před nepřítelem. Skoro to vypadá, že DOKÁŽOU ZÁZRAKY. Pro člověka však pralesničky zpravidla nebezpečí nepředstavují. Výjimkou je pralesnička strašná: jed z jedné této žabky by usmrtil více než 10 lidí!

Za pralesničkami rozhodně nemusíte cestovat přes oceán, prohlédnout si je můžete také v zoologických zahradách. Například pražská zoo uspořádala v roce 2019 unikátní výstavu, na níž bylo v teráriích k vidění 30 druhů těchto pestrobarevných obojživelníků.

(*www.stoplusjednicka.cz; www.zoopraha.cz, upraveno*)

TEXT 2

Slovní spojení typu A (např. *provádět sběr*) lze ve větě nahradit spisovným slovesem se stejným či podobným významem (např. *sbírat*), které má stejný kořen jako podstatné jméno v daném slovním spojení. Při náhradě je někdy nutné v dané větě použít některá slova v jiném tvaru, než ve kterém byla původně, např. *Prováděl sběr bylin → Sbíral byliny*.

Slovní spojení typu B nahradit jedním slovesem tak, jak je popsáno výše, **nelze**.

max. 2 body

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

		A	N
8.1	Potravou termitů, jimiž se živí pralesničky, jsou jedovaté rostliny.	☐	☐
8.2	Pomocí jedu pralesničky barvířské dosáhli indiáni toho, že původní barva peří ptáků se změnila na zelenou.	☐	☐
8.3	Pralesničky žijí v tropických pralesích, ovšem výhradně na místech, kde rostliny dorůstají do výšky maximálně 2 metry.	☐	☐
8.4	V roce 2019 se v pražské zoologické zahradě konala výstava, na níž bylo možné zhlédnout různé druhy obojživelníků v celkem 30 teráriích.	☐	☐

max. 3 body

9 Napište, ve které osobě a ve kterém způsobu jsou v TEXTU 1 užita podtržená slovesa.

(Pokyny pro zápis do tabulky uvedené v záznamovém archu: osobu zapište číslicí, způsob zapište slovem. Nepoužívejte zkratky.)

1 bod

10 Které z následujících tvrzení o dvou slovních spojeních zapsaných v TEXTU 1 velkými písmeny je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

A) Každé z těchto slovních spojení je typu A.
B) Žádné z těchto slovních spojení není typu A.
C) Pouze slovní spojení *dokázat zázraky* je typu A.
D) Pouze slovní spojení *poskytovat ochranu* je typu A.

1 bod

11 Otázka č. 1: Dozvíme se z TEXTU 1, kolik přesně existuje druhů pralesniček?

Otázka č. 2: Dozvíme se z TEXTU 1, proč se pralesničkám často říká šípové žáby?

Lze na některou z výše uvedených otázek pravdivě odpovědět ANO?

A) Pravdivě odpovědět „ano" lze pouze na otázku č. 1.
B) Pravdivě odpovědět „ano" lze pouze na otázku č. 2.
C) Pravdivě odpovědět „ano" lze na každou z těchto otázek.
D) Pravdivě odpovědět „ano" nelze na žádnou z těchto otázek.

max. 2 body

12 Rozhodněte o každé z následujících podúloh (12.1–12.4), zda danou dvojici slov lze v kontextu TEXTU 1 považovat za antonyma (A), nebo ne (N).

(První slovo z každé dvojice pochází z TEXTU 1 a je v něm vyznačeno tučně.)

Příklady:

- *Měl vysoký hlas*. → Slova *vysoký* a *hluboký* lze v tomto kontextu považovat za antonyma, tzn. slovo *hluboký* by v této větě mělo opačný význam, než v ní má slovo *vysoký*.
- *Byl to vysoký strom*. → Slova *vysoký* a *hluboký* nelze v tomto kontextu považovat za antonyma.

		A	N
12.1	přitáhnout – odstrčit	☐	☐
12.2	značné – nepatrné	☐	☐
12.3	křiklavě – nehlučně	☐	☐
12.4	vyloučí – umožní	☐	☐

---

1 bod

13 Která z následujících vět NENÍ zapsána pravopisně správně?

A) V rohu místnosti stály hliněnné vázy.
B) V učebnici je kapitola o krevním oběhu.
C) Nabízíme pomoc pro oběti podvodníků.
D) Oba nové přístroje byly nečekaně výkonné.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

Karel se rozhodl podnikat. Když mi ale představil svůj plán, pochopil jsem, *****. Řekl mi, že se stane milionářem tak, že bude v pokoji chovat žížaly a prodávat je rybářům. Taková hloupost!

1 bod

14 Která z následujících možností obsahuje ustálené slovní spojení vystihující situaci ve výchozím textu, a patří tedy na vynechané místo (*****) v textu?

A) že šplouchá ve věži
B) že mu šplouchá na maják
C) že přestal šplouchat ve věži
D) že mu přestalo šplouchat na maják

---

3 body

15 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly.

A) Jo sice zahlédla, jak její sestra pomalu opouští bezpečné místo u břehu, ale rozhodla se, že si jí nebude všímat. Právě se chystala vydat za Tadeášem, když vtom zaslechla zoufalý výkřik. Vzápětí spatřila, jak Amy mizí pod praskajícím ledem.

B) Řítil se k místu, kde Amy zmizela, a přitom volal na zkamenělou Jo: „Sežeň nějakou tyč nebo větev!" Jo si později nedokázala vysvětlit, kde se v ní najednou vzala ta síla. Vmžiku dojela ke břehu, vzala Tadeášovu hokejku a během několika vteřin byla zpět.

C) A hned zase uháněl pryč. Amy měla tolik práce s tím, aby neupadla, že vůbec nevnímala, co jim řekl. Dál se nemotorně potácela na zamrzlé ploše.

D) Tadeáš už ležel na břiše a pomalu se posunoval k díře v ledu. Jo mu hodila hokejku a on ji opatrně přisunul k Amy. Za okamžik se nešťastnici podařilo vytáhnout z vody. Rychle utíkali domů, aby se zahřáli.

E) Snažila se rozjet, aby sestře pomohla, ale nohy ji přestaly poslouchat. Zaplaťpánbůh, že se zrovna vracel Tadeáš!

F) Tadeáš si obul brusle a jel prozkoumat led. Rychle se vzdaloval od Jo a Amy, které na zamrzlé řece zatím čekaly poblíž břehu. Když se vrátil, upozornil je: „Musíme se držet u kraje, uprostřed je led tenký."

(*L. M. Alcottová, Malé ženy, upraveno*)

První část: _____
Druhá část: _____
Třetí část: _____
Čtvrtá část: _____
Pátá část: _____
Šestá část: _____

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 16

TEXT 1

židle	dýně	chvíle	slepice
duše	náušnice	večeře	cibule
koule	jedle	tabule	sukně

TEXT 2

Podstatné jméno typu A se ve všech pádech množného čísla skloňuje jako podstatné jméno *louže*.

Podstatné jméno typu B se ve všech pádech množného čísla skloňuje jako podstatné jméno *ulice*, v 2. pádě množného čísla tedy končí jinak než podstatné jméno typu A.

max. 3 body

16 Vypište z TEXTU 1 tři podstatná jména typu B.

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2. Při řešení úlohy posuzujte pouze spisovné tvary podstatných jmen. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

V neděli se Ondra s Michalem vypravili na výlet. Ondra rád fotí přírodu a její zvířecí obyvatele. Kamarádi proto zamířili do Milovic, kde se nachází jedna z nejvýznamějších českých přírodních rezervací. Zdejší stepi, porostlé vzácnými rostlinami, jsou příbytkem mnoha druhů bezobratlých živočichů. Na pastvinách se výtečně daří velkým bílozravcům. Po fotografii s místními divokými koňmi Ondra toužil už dlouho.

Kluci vyrazili po zarostlé pěšině podél dřevěné ohrady. Po cestě neustále naráželi na pozůstatky lidské činnosti, třeba na staré kamenné sloupy, občas se museli brodit mělkými potůčky. S napjetím vyhlíželi koňské stádo. Několikrát si mysleli, že už ho vidí, ale to se jenom nechaly poplést siluetami keřů. Během vycházky chlapci zahlédli zajíce a lišku, nic většího ale neobjevili. Nejdříve je to mrzelo, brzy ale usoudili, že nemá smysl se tím trápit.

max. 4 body

17 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je PRAVOPISNĚ SPRÁVNĚ.

(Slova zapište bezchybně, a to ve stejném tvaru, v němž jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Podtržená slova jsou zapsána správně.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Vstávej! Už je poledne a ty pořád ještě spíš!

max. 2 body

18 Napište smysluplnou spisovnou větu o čtyřech slovech, v níž výraz SPÍŠ bude jednoznačně jiným slovním druhem než ve výchozím textu.

(Vzniklá věta musí obsahovat tvar *spíš*, musí být gramaticky i pravopisně správná a musí obsahovat přísudek. Výraz *spíš* nesmí být použit jako vlastní jméno.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 19–23

Jupiter North a Morrigan Crowová hleděli z okna jídelny. Lesem se k rodinnému sídlu Crowových blížilo **cosi** temného. Zprvu to vypadalo jako hejno netopýrů. Bylo to však příliš hlasité. Mezi **vší** tou černí svítily stovky rudých teček. Morrigan se zděsila, když zjistila, že to jsou oči mužů, koní a honicích psů.

„To jsou Honci z kouře a stínů. Musíme utéct," řekl Jupiter, vzal Morrigan za ruku a táhl ji pryč z jídelny. „Ale co bude s mou rodinou?" zeptala se Morrigan a ukazovala na ostatní Crowovy. Všichni tři klidně seděli u stolu uprostřed rozlehlé jídelny, jako by přízračné lovce neviděli ani neslyšeli.

„Nic se jim nestane, jim ublížit nemohou. Ti Honci jdou **jen** po tobě, Morrigan."

Jupiter a Morrigan vyběhli po schodech do třetího patra. Tam mladík dokořán otevřel nejbližší okno a Morrigan uviděla na nádvoří podivný stroj s prosklenou kabinou, který připomínal obrovského pavouka.

„**Až** napočítám do tří, skočíme dolů," řekl Jupiter a vylezl na parapet. Dívka se ohlédla. Několik metrů od nich stál pes: pozoroval je žhnoucíma rudýma očima a zlověstně vrčel. Další psi se ozývali z nižších pater.

„Jedna," řekl Jupiter a pomohl dívce na okenní římsu. Štěkot psí smečky, řítící se po schodech, hrozivě zesílil. „Dva." Jupiter objal Morrigan. To už k nim od schodiště přibíhali běsnící psi. „Tři!" Chladný vzduch zasvištěl uprchlíkům kolem uší. Pak se ozvalo řinčení rozbitého skla a oba tvrdě dopadli na podlahu stroje. Zatímco si Morrigan vytahovala střep z ruky, Jupiter prudce stlačil řídicí páku dolů. Ospalý motor se probral k životu, plechový pavouk sebou škubl a všechny čtyři páry jeho obřích kovových noh vykročily k městu.

„A co teď?" zeptala se Morrigan a snažila se nepozvracet kabinu toho zvláštního stroje.

„Najdeme bránu do Nikdyuše," vysvětlil jí Jupiter, „jen tak Honcům unikneme."

(*J. Townsendová, Nikdyuš, upraveno*)

max. 2 body

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
19.1	Podivný stroj připomínající pavouka měl osm kovových noh.	☐	☐
19.2	Honci z kouře a stínů byli v určitý okamžik schováni za hejnem netopýrů.	☐	☐
19.3	Jupiter začal s odpočítáváním poté, co se do třetího patra dostalo více psů než jeden.	☐	☐
19.4	Při útěku před Honci z kouře a stínů rozbila Morrigan sklo v okně, z něhož skákala do podivného stroje.	☐	☐

1 bod

20 Tvrzení: ***** v jednom textu podstatným jménem a v jiném textu přídavným jménem.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*****) ve výše uvedeném tvrzení, aby toto tvrzení bylo pravdivé?

(Posuzované výrazy jsou ve výchozím textu podtrženy.)

A) Jak výraz *černí*, tak výraz *řinčení* může být

B) Ani výraz *černí*, ani výraz *řinčení* nemůže být

C) Na rozdíl od výrazu *řinčení* může být výraz *černí*

D) Na rozdíl od výrazu *černí* může být výraz *řinčení*

1 bod

21 Která z následujících možností odpovídá výchozímu textu?

A) V jednu chvíli se v jídelně nacházely celkem čtyři osoby: Jupiter a tři členové rodiny Crowových.

B) V jednu chvíli se v jídelně nacházelo alespoň pět osob: Jupiter a čtyři členové rodiny Crowových.

C) V jednu chvíli se v jídelně nacházely celkem čtyři osoby: Jupiter a tři další osoby, z nichž pouze dvě patřily do rodiny Crowových.

D) V jednu chvíli se v jídelně nacházelo alespoň pět osob: Jupiter a čtyři další osoby, z nichž pouze tři patřily do rodiny Crowových.

1 bod

22 Které z následujících tvrzení NENÍ pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

A) Pokud slovo *cosi* nahradíme slovem *něco*, význam daného větného celku zůstane zachován.

B) Pokud slovo *vší* nahradíme slovem *veškerou*, význam daného větného celku zůstane zachován.

C) Pokud slovo *jen* nahradíme slovem *pouze*, význam daného větného celku zůstane zachován.

D) Pokud slovo *až* nahradíme slovem *teprve*, význam daného větného celku zůstane zachován.

1 bod

23 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu pouze jedno slovo obsahuje předponu?

A) prudce stlačil řídicí páku dolů

B) ospalý motor se probral k životu

C) uviděla na nádvoří podivný stroj

D) chladný vzduch zasvištěl uprchlíkům

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

Věta č. 1: Voda v řece poklidně plynula až k blízkému jezu.

Věta č. 2: V neděli budeme mít polévku s játrovími knedlíčky.

1 bod

24 Které z následujících tvrzení o větách z výchozího textu je pravdivé?

A) Obě tyto věty jsou zapsány pravopisně správně.

B) Každá z těchto vět obsahuje pravopisnou chybu.

C) Věta č. 1 je zapsána pravopisně správně, věta č. 2 obsahuje pravopisnou chybu.

D) Věta č. 1 obsahuje pravopisnou chybu, věta č. 2 je zapsána pravopisně správně.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Ve volné přírodě žijí papoušci většinou ve velkých hejnech, ***** jako domácí mazlíčci jsou zpravidla chováni samostatně. To na ně může mít nepříjemný dopad – často se pak nudí a cítí se osaměle. Svůj smutek vyjadřují specificky: někdy se na bidýlku pohupují zepředu dozadu, někdy si zase vytrhávají peří. Vědci se ***** rozhodli vyzkoušet, zda tito ptáci, kteří vynikají vysokou **inteligenci** a rádi se učí novým věcem, budou schopni mezi sebou komunikovat pomocí videohovorů.

Experimentu se zúčastnilo 18 papoušků. Majitel nejdřív svého mazlíčka naučil, že když zobákem zazvoní na zvoneček, ukážou se na tabletu fotografie dalších papoušků **zapojených** do experimentu. Jakmile se papoušek dotkl některé z nich, zahájil se videohovor. Pestrobarevní opeřenci si experiment zjevně užívali: například napodobovali chování svého protějšku, zpívali si, nebo dokonce společně usínali. Někteří občas vzali do zobáku nějaký předmět a ukázali ho novému kamarádovi.

Po analýze více než 1 000 hodin záznamů z celkem 147 papouščích videohovorů vědci dospěli k závěru, že rozhovory mají na papoušky pozitivní vliv. Tato forma komunikace by podle odborníků mohla **papouškům** alespoň částečně nahradit život v hejnech. **Velkou** spokojenost s experimentem projevili i majitelé papoušků.

(*www.novinky.cz; echo24.cz, upraveno*)

max. 2 body

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
25.1	Papoušci chovaní jako domácí mazlíčci dávají minimálně dvěma způsoby najevo, že jsou smutní.	☐	☐
25.2	Každý z 18 papoušků, kteří se pokusu zúčastnili, absolvoval v rámci experimentu celkem 147 videohovorů.	☐	☐
25.3	Cílem experimentu bylo zjistit, proč papoušci chovaní v zajetí komunikují méně než papoušci žijící ve volné přírodě.	☐	☐
25.4	Videohovory mezi dvěma papoušky mívaly podobný průběh: nejprve ptáci napodobovali chování toho druhého, nakonec oba usnuli.	☐	☐

1 bod

26 Na každé ze dvou vynechaných míst (*****) ve výchozím textu patří jedno slovo. Která dvě slova je nejvhodnější na tato místa doplnit?

(Po doplnění slov musí být výchozí text smysluplný a gramaticky správný.)

A) neméně – totiž
B) neméně – proto
C) nicméně – totiž
D) nicméně – proto

1 bod

27 Které z následujících slov se ve výchozím textu vyskytuje v chybně užitém tvaru?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně. Příklad: Podtržené slovo ve větě *Otevřeno máme do čtyři hodin* je v chybně užitém tvaru.)

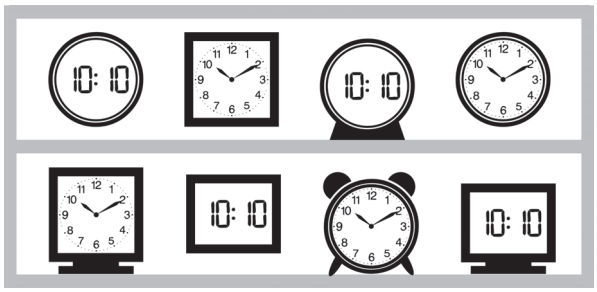
A) inteligenci
B) zapojených
C) papouškům
D) velkou

max. 4 body

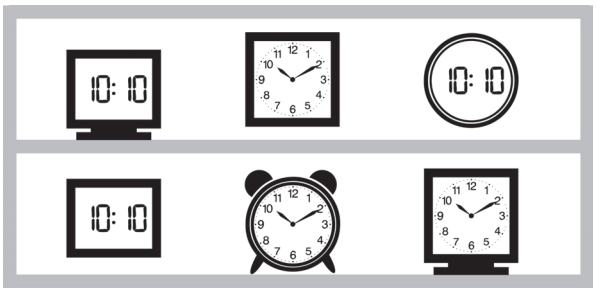
28 Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

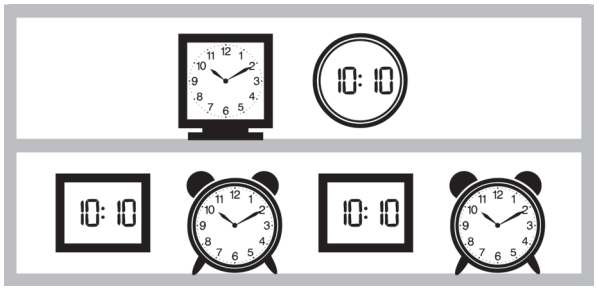
28.1

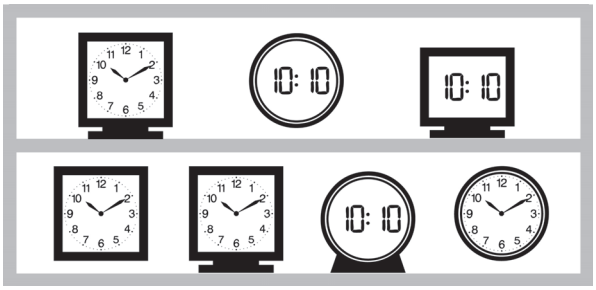
28.2

28.3

28.4

A) V dolní části vitríny je sudý počet hranatých hodin. V horní části vitríny je méně stojacích hodin než v té dolní. V celé vitríně jsou dvoje kulaté nástěnné hodiny.

B) V celé vitríně je sudý počet vystavených hodin. V horní části vitríny jsou alespoň jedny nástěnné ručičkové hodiny. Více než polovinu ze všech hodin ve vitríně tvoří hranaté hodiny.

C) V celé vitríně je sudý počet hranatých hodin. Ze všech hodin v horní části vitríny jsou pouze jedny kulaté. V dolní části vitríny je počet digitálních hodin shodný s počtem ručičkových hodin.

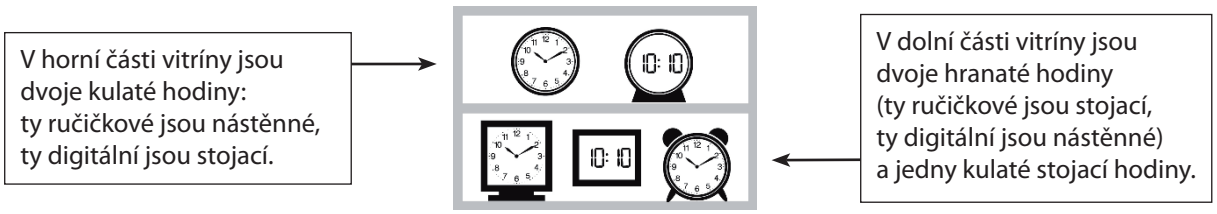
D) V horní části vitríny je lichý počet nástěnných hodin. V celé vitríně je počet kulatých hodin shodný s počtem hranatých hodin. V horní části vitríny je méně vystavených hodin než v té dolní.

E) V celé vitríně je lichý počet digitálních hodin. Počet hranatých hodin v dolní části vitríny je shodný s počtem hranatých hodin v horní části vitríny. V dolní části vitríny je více vystavených hodin než v té horní.

F) V dolní části vitríny je sudý počet vystavených hodin. V celé vitríně je počet digitálních stojacích hodin shodný s počtem ručičkových stojacích hodin. V horní části vitríny jsou více než jedny nástěnné hodiny.

Vysvětlivky:

Na níže uvedeném obrázku je vitrína, ve které jsou vystaveny patery hodiny.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.

JEDNOTNÁ PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKA 2024

KLÍČ SPRÁVNÝCH ŘEŠENÍ

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5 D

KÓD TESTU: C5PDD24C0T04

Počet úloh: **28** (z toho 22 uzavřených a 6 otevřených)

Úloha	Správné řešení	Body
1	B	**1**
2	B	**1**
3	D	**1**
4		**max. 2 body**
4.1	podmět: **klid** (**a**) **pohoda**; přísudek: **se změnily**	1 b.
4.2	podmět: **sestra**; přísudek: **by pomohla**	1 b.
	ZSD musí být správně rozdělena na podmětovou a přísudkovou část a zapsána pravopisně správně.	
5		**max. 2 body**
5.1	NE	4 podúlohy 2 b.
5.2	ANO	3 podúlohy 1 b.
5.3	NE	2 a méně podúloh 0 b.
5.4	NE	
6		**max. 3 body**
6.1	B	1 b.
6.2	D	1 b.
6.3	E	1 b.
7		**max. 2 body**
7.1	např. **Když čekal na vlak**, telefonoval.	1 b.
7.2	např. Zahlédli ji **odcházet z jeho bytu**.	1 b.
8		**max. 2 body**
8.1	ANO	4 podúlohy 2 b.
8.2	NE	3 podúlohy 1 b.
8.3	NE	2 a méně podúloh 0 b.
8.4	NE	
9	nejez: **2.** osoba, způsob **rozkazovací** neublíží: **3.** osoba, způsob **oznamovací** můžete: **2.** osoba, způsob **oznamovací**	**max. 3 body** 1 b. 1 b. 1 b.
10	D	**1**
11	B	**1**
12		**max. 2 body**
12.1	NE	4 podúlohy 2 b.
12.2	ANO	3 podúlohy 1 b.
12.3	NE	2 a méně podúloh 0 b.
12.4	NE	
13	A	**1**
14	B	**1**
15		**3**
První část	F	
Druhá část	C	
Třetí část	A	
Čtvrtá část	E	
Pátá část	B	
Šestá část	D	
	Body lze získat pouze v případě, že všechny části textu jsou seřazeny správně. V ostatních případech bylo přiděleno 0 bodů.	

Předmětem autorských práv Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání

16	**náušnice, chvíle, slepice** Za chybu je považováno: **a)** nenalezení hledaného slova; **b)** zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy. Příklad hodnocení: **chvíle**, **sukně** → 0 bodů (2 slova nenalezena, 1 slovo neodpovídá zadání = 3 chyby)	**max. 3 body** 0 chyb 3 b. 1 chyba 2 b. 2 chyby 1 b. 3 a více chyb 0 b.
17	**nejvýznamnějších, býložravcům, napětím, nechali** Za chybu je považováno: **a)** nenalezení hledaného slova; **b)** zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy. Příklad hodnocení: **napětím**, **dřevěnné**, **nechali** → 1 bod (2 slova nenalezena, 1 slovo neodpovídá zadání = 3 chyby)	**max. 4 body** 0 chyb 4 b. 1 chyba 3 b. 2 chyby 2 b. 3 chyby 1 b. 4 a více chyb 0 b.
18	např. **Dám si spíš čaj.** Věta musí obsahovat bezchybně zapsané slovo *spíš* a musí splňovat tyto podmínky: **a)** výraz *spíš* je jiným SD než ve VT; **b)** věta obsahuje přísudek; **c)** věta je gramaticky správná; **d)** věta je smysluplná; **e)** věta je pravopisně správná; **f)** věta obsahuje 4 slova. Věta, která splňovala podmínky **a)–c)**, ale obsahovala 1 chybu (např. pravopisnou), byla hodnocena 1 bodem. V ostatních případech bylo přiděleno 0 bodů.	**max. 2 body** 0 chyb 2 b. 1 chyba 1 b. 2 a více chyb 0 b.
19		**max. 2 body** 4 podúlohy 2 b. 3 podúlohy 1 b. 2 a méně podúloh 0 b.
19.1	ANO	
19.2	NE	
19.3	NE	
19.4	NE	
20	C	**1**
21	B	**1**
22	D	**1**
23	A	**1**
24	C	**1**
25		**max. 2 body** 4 podúlohy 2 b. 3 podúlohy 1 b. 2 a méně podúloh 0 b.
25.1	ANO	
25.2	NE	
25.3	NE	
25.4	NE	
26	D	**1**
27	A	**1**
28		**max. 4 body**
28.1	F	1 b.
28.2	B	1 b.
28.3	D	1 b.
28.4	E	1 b.
CELKEM		**50 bodů**

Vzhledem k vysoké variabilitě možných žákovských odpovědí na otevřené úlohy neobsahuje tento klíč všechny akceptovatelné odpovědi.

© Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV), 2024

Konal(a) zkoušku ☐ Vyloučen(a) ☐ Nepřítomen(na) či nedokončil(a) ☐

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5D – 2. NÁHRADNÍ TERMÍN

Jméno a příjmení

DIDAKTICKÝ TEST – STRANA 1–2

	A	B	C	D
1	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐

4

4.1

podmět:
přísudek:

4.2

podmět:
přísudek:

5	A	N
5.1	☐	☐
5.2	☐	☐
5.3	☐	☐
5.4	☐	☐

6	A	B	C	D	E
6.1	☐	☐	☐	☐	☐
6.2	☐	☐	☐	☐	☐
6.3	☐	☐	☐	☐	☐

7

7.1 _____ _____, telefonoval.

7.2 Zahlédli ji _____ _____.

8	A	N
8.1	☐	☐
8.2	☐	☐
8.3	☐	☐
8.4	☐	☐

9

	osoba	způsob
nejez		
neublíží		
můžete		

	A	B	C	D
10	☐	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐	☐

12	A	N
12.1		
12.2		
12.3		
12.4		

	A	B	C	D
13				
14				

15	A	B	C	D	E	F
První část						
Druhá část						
Třetí část						
Čtvrtá část						
Pátá část						
Šestá část						

16

17

18

19	A	N
19.1		
19.2		
19.3		
19.4		

	A	B	C	D
20				
21				
22				
23				
24				

25	A	N
25.1		
25.2		
25.3		
25.4		

	A	B	C	D
26				
27				

28	A	B	C	D	E	F
28.1						
28.2						
28.3						
28.4						